

30.10.63, יום ד'

אתמול הייתי עסוק בעריכת רשימתי בשביל הוועינס, אחר כך מאמר ט"ו בשורה "בדרך לצבא ולמדינת ישראל" בשביל דבר בשבוע הבא, וכל הערב ישבתי עם שליחי האיחוד ואנשי שנת השרות בשדה בוקר, ואחר כך בישיבה עם חברי הקבוץ. נסיתי להבהיר לאנשי האיחוד (סנסה וצבי ברנר) כי שנת שרות אינה פוחרת בעית עין חרוד. כי העיקר הוא (1) קיום בית ספר לילדים, בלי הורים עם ילדים ממשקים אחרים אין קיום פה לב"ס. (2) הכרה במשלוח לפחות קבוצה של עשרות משפחות עם ילדים שישתקעו כאן בקביעות שימש גרעין לגבוש הקבוץ בשדה בוקר ויבטיח קיום בה"ס, כי בגמר שנת השרות יעמוד המשק שוב בפני שוקת שבורה.

הבוקר מצאתי בחיק אחר שלא קראתי אתמול את פרטי השיחה שקיימתי עם גנרל ברקר שבה מסתיימת רשימת ט"ו בשורה מאמרי. השיחה נמצאת בחיק שכולל חומר מספטמבר 1939 עד סוף השנה (מקביל לתיק שהשחממתי בו אתמול לרשום עליו "יומנים, מכתבים וישיבות" 31.12.39-3.9.39. שני התיקים האלה יהיה צורך לסדר מחדש: באחד רק החומר מא"י, בשני רק חומר בלונדון.

1.11.63, יום ו'

שוב היה לי יום בקורים. בעשר בא אלחנן ישי עם שלוש חברות נחל:

נילי קצין (היא גם קצינה, אם כי רק בשנה השניה בצבא), מתכוננת ללכת לרביבים),

שרה רוז - הייתה בברעין בכנרת ועומדת לשוב שמה אחרי הצבא, יהודית גרינברג.

פיקוד ח"ן רצה שחיילות יבואו מזמן לזמן אלי לשיחה. הפעם באו לברר למה

באתי לשדה בוקר. סיפרתי להן כיצד ומדוע באתי הנה לפני עשר שנים ובאילה

תנאים. רצו לדעת אם באתי למען משוך הנוער לנגב, אמרתי, באתי כי רציתי לחיות

חיים אלה בעצמי, אם כי הייתי פה והתוודעתי לסביבה של ישובי העולים ושממח

הדרום הביא לשני דברים: הליכת נוער המושבים לשנה לישובי עולים (אם כי אני

רציתי שיתישבו בקביעות בקרב העולים) ולהקמת חבל לכיש. אלחנן אמר כי ב-26

בנובמבר עולה ברעין לגרופית, ביקשני להיות שם. לא התחייבתי. אחריהם באו

נורמן פולס ואשתו ללחוץ ידיים ולשיחה חסופה. באחת עשרה בא שנער. הגיע לארץ

ביום ב' וחוזר ביום ג' הבא. סיפר לי על אדנאור וארהרד. אין להשוות השנים.

ארהרד הוא לא קטולי, ומניעיו אינם דתיים. אבל יחסו לישראל יהיה בסדר.

הוא חושב שבזאת יגלה מדינאותו, הוא יודע שחושבים אותו לכלכלן טוב - הוא

יצר הפריחה הגרמנית - אבל לא למדינאי. אדנאור דיבר עם האמריקנים שישפיעו

על נאצר שלא ירגז אם גרמניה תסדר יחסים דיפלומטיים עם ישראל. האמריקאים

סירבו לעשות זאת. הם רק נותנים לו עודף מזון. וזאת הם עושים בלי הצגת

תנאים. האמריקאים גם אמרו לו שכמה מדינות ערביות יכירו בגרמניה המזרחית

אם גרמניה חקים יחסים תקינים עם ישראל. אבל הם בעצמם, כלומר, האמריקנים

לא מתנגדים לכך. אבל על הגרמנים להחליט. אדנאור התרגשות רבה על

מאמרי עליו שנמסר לו בתרגום גרמני על ידי שנער. הוא ימשיך פעולתו בעד

ישראל, יבוא לשדה בוקר אם יבוא לישראל. לדעת שנער אין שרדר (חוץ) עוין

לישראל ואין לו יחס שלילי. אם כי הכתבים הפרוטסטנטיים קובלים עליו למה אינו מקיים יחסים חקיניים. ביזמתו של שרדר עומדים להתחייב פורמלית על המלווה, אבל במקום עשר שנים וחמשים מיליון לשנה הם רוצים לעשות זאת בשתיים עשרה שנה וארבעים ושהים מיליון לשנה (41.6 מיליון). המלווה לישראל הוא 10% מכל המלוות שהם מלווים לארצות מתפתחות כולל הודו.

אלה שיחליטו על כך ארהרד (קנצלר), דלגרין (אוצר), שמיקר (כלכלה), שרדר (חוץ) ושל (פיתוח). כל הנשק ניתן, נשארו עוד סנקים וצוללות. שרדר והסל דנו על כך. שרדר מתנגד כי המקור יהיה בולט. שניהם הציעו כסף במקום נשק - לא הסכמנו לכך. שטרוס דיבר על כך עם ארהרדט (גם זה פרוטסטנטי). במקום גלובקה ווסטריק.

שנער נחן לי העתק חשובת אדנאר לאשכול לפני החפטרותו. לדעת שנער יש צורך שאשכול ימשיך בחליפת מכתבים עם ארהרד. הסכמתי לכך. זה חשוב מאוד, ושנער ביקש רשות להגיד זאת לאשכול. לפני נסיעתו ארצה דיבר אתו אדנאר בהתרגשות רבה עלי ונפרד א במלים להתראות בישראל. שנערהפיץ בגרמניה מאמרי בלוק מדוע ישראל רוצה בשלום. לדבריו עשה המאמר רושם גדול בגרמניה - המצב הכלכלי עכשיו טוב יותר מאי-פעם. ב-1961 היה עודף היצוא 1.8 ביליון דולר. העלו אז ערך המרק. השנה היה להם עד ספטמבר עודף של 1.1 ביליון. האיגוד המקצועי הסכים שהעלאת שכר חלויה בהעלאת פריזון העבודה. הכומר גרובר שהעיד במשפט אייכמן עומד לבוא הנה. רוצה שאקבל אותו בשדה בוקר. יבוא בשבוע הבא וישהה בארץ עשרה ימים.

החוק נגד המדענים יוצע בקרוב. מכל מדען יידרש רשיון מיוחד לספל

בחו"ל במה שהם עושים, אם לא יקחו מהם הפספורט הגרמני.

- אחר כך באה בחו של שגל עם מלווה משויצריה (יהודי). היא באה לרגל המוסיאון של סגל שמקימים בירושלים. אכלו אתנו בחדר האוכל. שלוותי מכתב לשגל על ידה.

אחר הצהריים באה הגה עו"ד בוקשטין. לקחתי אותו לצעדה שלי. יש לסולד פונד לדברי צדקה (מחוץ ל- P.E.C.). הוא רוצה להשיג ממנו כסף למדרשה - כנראה עושה זאת בהשפעת תדי. סיפר לו על חקירתו של פולברייט על הסוכנות הרשימה כסוכן זר. לדעתו אין פולברייט שונא, והחקירה התנהלה בהגינות ויצאו ממנה בשלום.

- לפי דברי שלמה רוזן (מזכיר הקבוץ הארצי) יש בקבוצים 4.2% של אוכלוסיית הארץ, הם מייצרים 30% מכלל הייצור החקלאי והתעשייה הקבוצית מעסיקה 22.2% מכלל החרושת ההסתדרותית או 4% מכלל המועסקים בחרושת הישראלית. מייצרים 22.7% מהתוצר הגלמי של חרושת החברים או למעלה מ-5% מהתוצר הגלמי של החרושת הישראלית והיא תורמת מעל ל-30% ליצוא של חרושת העובדים (בחוברת "בהסתדרות" 9, אלול תשכ"ג).

משק הפועלים כולו - בחקלאות 53%, בתעשייה 20%, בקבלנות בנין 45%, בחבורה 40%, בשרותים למיניהם 17%. 777.000 היה מספר המועסקים במדינה כולה בסוף 1922 (ש"א), בשנת 1962 יצר משק הפועלים 26% מתוך כלל התוצר הלאומי הגלמי.